

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ – Λεμεσός, 31 Μαρτίου 2026

Γραφείο Τύπου της Έδρας UNESCO για την Ψηφιακή Πολιτιστική Κληρονομιά
Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Λεμεσός

Όταν ένα Μνημείο Μιλά: Μια Πρωτοποριακή Ψηφιακή Αναβίωση του Αγίου Νεοφύτου

Η Έδρα UNESCO για την Ψηφιακή Πολιτιστική Κληρονομιά στο Εργαστήριο Ψηφιακής Κληρονομιάς ([UNESCO Chair on Digital Cultural Heritage at the Digital Heritage Research Lab](#)) και το Ερευνητικό της Κέντρο «Μνημοσύνη» στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου ανακοινώνουν με υπερηφάνεια μια σημαντική καινοτομία αποτελέσματος του Ευρωπαϊκού έργου [EU Digital Europe project EUreka3D-XR](#). Η Εγκλείστρα του Αγίου Νεοφύτου του 12ου αιώνα ([12th-century Enkleistra of Saint Neophytos](#)), μαζί με τον ίδιο τον Άγιο Νεόφυτο τον Έγκλειστο, ζωντανεύουν μέσω υψηλής ποιότητας τρισδιάστατης ψηφιοποίησης, προηγμένης Τεχνητής Νοημοσύνης και πρωτοποριακών τεχνολογιών Εικονικής και Επαυξημένης Πραγματικότητας (VR/XR).

Για πρώτη φορά στην Ευρώπη, το καινοτόμο αυτό εγχείρημα υπερβαίνει την έννοια του «Ψηφιακού Δίδυμου / Digital Twin» και εισάγει το «Δίδυμο Μνήμης / Memory Twin» – μια μετασχηματιστική προσέγγιση, όπου η πολιτιστική κληρονομιά δεν αναπαράγεται απλώς ψηφιακά, αλλά εμπλουτίζεται με γνώση, αφηγήσεις και βιωματικές εμπειρίες. Στο πλαίσιο αυτό, το έργο σηματοδοτεί μια καθοριστική στιγμή: **τη στιγμή που ένα μνημείο πραγματικά «μιλά»**, μεταφέροντας την ιστορία, το νόημα και την πολιτιστική του αξία μέσα από προηγμένες, τεχνολογίες. Η εξαιρετική αυτή καινοτομία κατέστη δυνατή χάρη στη συνεργασία μεταξύ του MIRALab στη Γενεύη και του Εργαστηρίου Ψηφιακής Κληρονομιάς του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου, και οι δύο εταίροι του έργου.

Η σημαντική αυτή παρουσίαση θα πραγματοποιηθεί για το κοινό στις **24 Μαΐου 2026, στις 10:00 πμ. (μετά τη Θεία Λειτουργία)**, στον χώρο της Εγκλείστρας του Αγίου Νεοφύτου, που βρίσκεται κοντά στο ομώνυμο μοναστήρι στην Τάλα της Πάφου ([Enkleistra of the Monastery in Tala, Paphos](#)). Η εκδήλωση εντάσσεται στο πλαίσιο της διάσκεψης κορυφής για την Ψηφιακή Πολιτιστική Κληρονομιά 2026 ([Digital Heritage Summit 2026, taking place in Limassol, Cyprus](#)), το οποίο θα πραγματοποιηθεί στη Λεμεσό της Κύπρου, τον Μάιο 2026 και τελεί υπό την αιγίδα της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ([Cyprus Presidency of the Council of the European Union](#)).

Το έργο EUreka3D-XR, το οποίο χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Digital Europe, βασίζεται στα επιτεύγματα του EUreka3D, αναπτύσσοντας καινοτόμα εργαλεία και σενάρια για εφαρμογές εκτεταμένης πραγματικότητας (XR). Το έργο μετατρέπει ποικίλα πολιτιστικά αγαθά - σε δισδιάστατη και τρισδιάστατη μορφή, βίντεο, κείμενα, χάρτες και αφηγήσεις - δημιουργώντας μοναδικές εμπειρίες. Η Εγκλείστρα του Αγίου Νεοφύτου αποτελεί ένα από τα τρία εμβληματικά μνημεία που επιλέχθηκαν για αυτό το έργο ([The Enkleistra of Saint Neophytos represents one of three flagship case studies](#)) Τα άλλα δύο είναι ο αρχαιολογικός χώρος του Bibracte στη Γαλλία και τα τείχη της Girona στην Ισπανία, τα οποία θα παρουσιαστούν την πρώτη μέρα του συνεδρίου.

Η Εγκλείστρα του Αγίου Νεοφύτου: Ένα Μνημείο Παγκόσμιας Σημασίας

Η Εγκλείστρα του Αγίου Νεοφύτου αποτελεί ένα ξεχωριστό βυζαντινό μνημείο, όχι μόνο για την Κύπρο, ακόμα, αλλά και για ολόκληρο τον Βυζαντινό κόσμο. Η σπηλιά επιλέχθηκε προσωπικά από τον Άγιο Νεόφυτο, ο οποίος την λαξεύτηκε το 1156. Λειτουργήσε ως χώρος διαμονής του, μελέτης και πνευματικής άσκησης. Αργότερα, όταν ίδρυσε μοναστήρι, η Εγκλείστρα αποτέλεσε τον πυρήνα του και, μετά τον θάνατό του, αφού τάφηκε εκεί, ο χώρος κατέστη ταφικό μνημείο, συνεχίζοντας μέχρι σήμερα να αποτελεί σημαντικό προσκυνηματικό προορισμό.

Καλλιτεχνικά, το μνημείο είναι εξίσου μοναδικό. Το εικονογραφικό του πρόγραμμα, σχεδιασμένο από τον ίδιο τον Άγιο, εκτελέστηκε από καλλιτέχνες με βαθιά γνώση της βυζαντινής ζωγραφικής της πρωτεύουσας και όχι των επαρχιακών προτύπων, όπως θα ανέμενε κανείς να δει σε μια απομακρυσμένη σπηλιά στην Κύπρο, στην περιφέρεια της αυτοκρατορίας. Ως εκ τούτου, η Εγκλείστρα αποτελεί ένα εξέχον δείγμα της Κομνήνειας τέχνης και μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής σημασίας.

Ένα Πρωτοποριακό Ευρωπαϊκό Επίτευγμα

Σε συνεργασία με το MIRALab Γενεύης ([MIRALab \(Geneva\)](#)) και την Ψηφιακή Βιβλιοθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης Europeana ([EU Digital Library Europeana](#)), η Έδρα UNESCO για την Ψηφιακή Πολιτιστική Κληρονομιά θα παρουσιάσει για πρώτη φορά στην Ευρώπη τα αποτελέσματα μιας μακρόχρονης και πρωτοποριακής συνεργασίας. Το επίτευγμα αυτό αποτελεί την πρώτη πλήρη επίδειξη ολόκληρης της ψηφιακής αλυσίδας πολιτιστικής κληρονομιάς - από τη δημιουργία πιστοποιημένου τρισδιάστατου περιεχομένου υψηλής ποιότητας έως τον εμπλουτισμό του μέσω Τεχνητής Νοημοσύνης και την παρουσίασή του με τεχνολογίες XR, απευθείας στον φυσικό του χώρο.

Βασιζόμενη στο Βραβείο Καινοτομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο έλαβε το Εργαστήριο Ψηφιακής Κληρονομιάς το 2018, η Έδρα UNESCO έχει πλέον επιτύχει ένα σημαντικό ορόσημο στην τεκμηρίωση του παρελθόντος μέσω της Μεθοδολογίας Memory Twin - η οποία θα παρουσιαστεί στην Εγκλείστρα του Αγίου Νεοφύτου, στις 24 Μαΐου 2026. Η καινοτομία αυτή εισάγει ένα νέο παράδειγμα στη ψηφιακή μετάβαση του 21ου αιώνα, όπου η πολιτιστική κληρονομιά δεν είναι πλέον στατική ή απλώς

περιγραφική, αλλά μετατρέπεται σε ένα ζωντανό, ευφύες αποθετήριο μνήμης, γνώσης και ανθρώπινης εμπειρίας προς όφελος των μελλοντικών γενεών.

Εμπλέκοντας την Κοινωνία μέσω της Καινοτομίας

Το έργο έχει σχεδιαστεί ώστε να προάγει την ευρεία συμμετοχή του κοινού, με ιδιαίτερη έμφαση στους μαθητές και φοιτητές όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης, ενώ παράλληλα καλύπτει τις ανάγκες ακαδημαϊκών, πολυεπιστημονικών επαγγελματιών, πολιτικών φορέων και φορέων του πολιτισμού. Υποστηρίζει ενεργά την εκπαίδευση, την έρευνα, την επιστημονική και πολιτιστική διπλωματία, αναδεικνύοντας τη μεταμορφωτική δυναμική των ψηφιακών τεχνολογιών στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Θέτοντας ένα Νέο Πρότυπο

Γεφυρώνοντας την πολιτιστική κληρονομιά με προηγμένες επιστημονικές και τεχνολογικές καινοτομίες, το EUreka3D-XR θέτει ένα νέο σημείο αναφοράς στον τομέα - αναδιαμορφώνοντας τον τρόπο με τον οποίο η ιστορία διαφυλάσσεται, βιώνεται και μεταδίδεται στις μελλοντικές γενιές. Η εισαγωγή της έννοιας #MemoryTwin αποτελεί μια πρωτοποριακή καινοτομία για την ηλεκτρονική τεκμηρίωση του παρελθόντος στον ψηφιακό 21ο αιώνα, ανοίγοντας νέους δρόμους για την ανθρωπότητα, ακόμα όπου μπορεί να διατηρεί όχι μόνο τη μορφή, αλλά και το νόημα, τη μνήμη και τη συλλογική νοημοσύνη της πολιτιστικής κληρονομιάς σε έναν ολοένα και πιο ψηφιακό κόσμο.